

Osoko Bilkura

Bilbon, egoitzan.

2022ko urtarrilaren 28an.

Batzar-agiria

Urrutia, Andres, euskaltzainburua,
Coyos, Jean-Baptiste, euskaltzainburuordea,
Arejita, Adolfo, idazkaria,
Gonzalez de Viñaspre, Roberto, diruzaina,
Urkia, Miriam, Iker sailburua,
Aleman, Sagrario, Jagon sailburua,
Azkarate, Miren,
Iñigo, Andres,
Kaltzakorta, Jabier,
Kintana, Xabier,
Mujika, Alfontso
Oñederra, Miren Lourdes,
Rekalde, Paskual,
Salaberri, Patxi,
Uribarren, Patxi,
Videgain, Xarles eta
Zabaleta, Patxi.

Osa, Erramun, zegozkion gaietan.

Ezin etorria adierazi dutenak: Aurelia Arkotxa; Jose Irazu “Bernardo Atxaga”; Txomin Peillen; Andoni Sagarna eta Mikel Zalbide.

Ahalak: Aurelia Arkotxak ahala Miriam Urkiari; Jose Irazu “Bernardo Atxaga”k ahala Andres Urrutiari; Jabier Kaltzakortak ahala Andres Urrutiari (10:30etik

aurrera); Andoni Sagarnak ahala Miriam Urkiari; Mikel Zalbidek ahala Andres Urrutiari.

Batzarra Bilbon, egoitzan, egin da, 2022ko urtarrilaren 28an, ostiralean.

A. Urrutia euskaltzainburuak bilkurara hurreratutakoak agurtu ondoren, jakitera eman du 2021eko azaroaren 26an izendatutako Alfontso Mujika Etxeberria euskaltzainak 2021eko abenduaren 13an gutun bat igorri duela. Gutun horretan adierazten da, batetik, izendapena onartzen duela eta, bestetik, Euskaltzaindiaren xede eta helburuei, eta euskaltzain oso izateari dagozkien eginkizunak zintzo eta leialki beteko dituela. Beraz, Barne-erregeletan, 64.6 xedapenean, araututako prozedura bete da eta A. Mujikak euskaltzain osoaren izaera eskuratu du.

Ondoren, euskaltzainburuak etorririkoan zerrenda eta ahalak irakurri ditu. Quoruma badela egiaztatu ondoren, urtarrileko Osoko bilkurari hasiera eman zaio.

1. Osoko Bilkurako (2021-11-26) bilera-agiria onestea, hala erabakiko balitz.

E. Osak aditzera eman duenez, idatziz ez da oharririk jaso. A. Urrutiak ahoz oharririk egin nahi den galdetuta, ez da oharririk egin. Ondorioz, 2021eko azaroaren 26ko bilera-agiria onartu da aho batez.

2. Exonomastika: *Munduko artelanak: pintura, argazkigintza eta eskultura* araua. *Gurutzetatik jaistea* edo *Gurutzetatik eraistea*. Argibideak eman.

A. Mujika Exonomastika batzordearen idazkariak gogorarazi duenez, azaroko Osoko Bilkuran, *Gurutzetik eraistea* kasuan, M. Azkaratek, *Elizen arteko Bibliak* darabilen forma onartzea proposatu zuen. Bibliaren euskarazko beste bertsio batzuk badirela aipatu zuen A. Arejitak, eta, badaezpada, haietan, besteak beste, Lontxo Zugazagak eta Marcel Etxehandik zer erabili duten jakitea komeni dela adierazi. Egiaztapen hori egitea eskatu zen, eta hala egin du Onomastika batzordeak. Horiek horrela, aurkeztu den idatzian askotariko datuak jaso dira. Ondorioz, tradizioa eta *jaitsi* aditzaren zentzu bikoitza kontuan izanik, M. Azkaratek iradokitako *Gurutzetik eraistea* bere horretan utzi da. Kontu hau egiaztatze soila izan denez gero, arauak, 2021eko azaroaren 26ko data eramango du.

3. Euskaltzaindiaren Hiztegia. *Klima-aldaketaren oinarritzko lexikoa*. Aurkeztu.

M. Urkia Batzorde Ahaldunduko idazkariak aditzera eman duenez, Euskaltzaindiak eta UZEIk sinatutako hitzarmenaren barruan landu du UZEIk *Klima-aldaketaren oinarritzko lexikoa*, eta 25 formei Batzorde Ahaldunduak egindako oharrak eztabaidatu dira bileran. *Energia bigun*-en ordez, *energia arin* ematea proposatu du P. Zabaletak, baina termino normalizatu da Euskaltermen *energia bigun*, eta darabiltenek hala darabilte. Ponentziak zerrendatik kentzea proposatu badu ere, azkenean Osoko Bilkurak bere horretan mantentzea erabaki du.

P. Zabaletak berak *klima-aldaketa* sarrerako definizioan erabili diren *prezipitazio* eta *temperatura* forma arautuen ordez *eraso* eta *egumaila* erabiltzea proposatu du, baina ez da onartu eta proposatzaileak berak erretiratu egin ditu proposamenak.

A. Iñigok *NoK* (*naturan oinarritutako konponbide*) laburduraren ordeztu ez ote duen behar galdetu du. Inguruko erdaretan hedatuenak es *SbN*, fr *SfN*, en *NbS* badiara ere, *SBN*, *SFN* eta *NBS* ere erabiltzen dira. Horiek horrela, *NOK* gisa jasotzea onartu da. Azkenik, *RCP agertoki* sarrerako huts baten berri eman du eta hori ere zuzendu da. Ondorioz, jasotako iruzkinak eztabaidatu eta aztertu ondoren, Osoko Bilkuran onetsi da *Klima-aldaketaren oinarritzko lexikoa*.

4. Euskaltzaindiaren Hiztegia. Adierak eta adibideak. Batzorde Ahaldunduen oharrak (XXX). Aurkeztu.

Euskaltzaindiaren Hiztegian irudizko erabilera duten adierak berrikusi dira. Horiei A. Iñigo eta M. Azkarate euskaltzainek egindako oharrak aurkeztu ditu M. Urkia Batzorde Ahaldunduko idazkariak. Bileran hainbat ohar egin da ahoz, baina idatziz bidaltzeko epea zabaldu da, otsailaren 14ra artekoa.

5. Esku artekoak.

5.1. Arauen Datutegi Onomastikoari (ADO) buruzko azalpena. R. González de Viñaspre Onomastika batzordeko buruak azaldu duenez, Euskaltzaindiak emandako arauetan jasotzen diren pertsona-izenak, deiturak eta leku-izenak aspalditik ikus daitezke EODAREN bitartez, baina 2022ko urtarrilaren 18an aurkeztu den bilaketa-tresna berri baten bidez, onomastikari dagozkion arau horietan guztietan eman diren erregistro guztiak bila daitezke, haietan agertzen diren datuekin. Era berean, bila daitezke onomastika-arauetan eman diren leku-izen historikoak, pertsonaia historiko zein mitologikoak, artelanak eta halakoak. Guztira, 8.500 erregistro jasotzen ditu corpus horrek, eta datuen bilaketarako ohiko bideak ez ezik, arau-zenbaki, izaera nahiz kokalekuaren bitartez ere jo daiteke datuetara. Erregistro onomastiko bakoitzarekin batera, jatorrizko arauaren erreferentzia zehatza, testuingurua, izaera, kokalekua... eta halako informazioak ere ikus daitezke. Erakutsitako datu bakoitzetik erabiltzaileak jatorrizko araura eta hari lotutako EODAKO erregistroetara jotzeko aukera ere izango du.

5.2. Hizkuntzalaritza Funtzionalaren Nazioarteko 43. Jardunaldia. 2022ko urriaren 4tik 7ra bitartean, Donostian, Luis Villasante Euskararen Ikergunean egingo den jardunaldiaren xehetasunak azaldu ditu J.-B. Coyos buruordeak. Aurkeztu den idatzian jardunaldiko aztergaiak eta parte hartzeko edota ekarpenak egiteko xehetasunak azaldu dira.

Gaur banatu den dokumentazioa online bidaliko zaie euskaltzain osoei, emerituei, ohorezkoei eta urgazleei jakitun egon eta, nahi duenak, parte hartzeko modua izan dezan.

5.3. *Hizkuntza-zuzenbidea. Testu bilduma argitalpenaren aurkezpena.*

Gotzon Lobera legegile, euskaltzain urgazle eta Sustapen batzordeko kideak koordinatu du argitaraldi hori, hiru formatutan eskaintzen dena: argitalpen digitala, ePub formatua eta PDF formatua. Gogorarazi duenez, 2007an abiarazitako egitasmoaren hirugarren argitalpena da oraingoa, eta bereizgarri nagusiak hedadura geografikoari, edukiari, denbora-eremuari, antolaketari eta testuen kopuruari dagozkie. Horiek horrela, Euskaltzaindiak 692 testu gehitu dizkio argitalpen honen 2. argitaraldiari.

Aurkezpenarekin amaitzeko, webguneko bertsioaren aurkibidea, loturak eta kontsultak egiteko moduez azalpenak eman dira.

Osoko Bilkurak eskerrak eman dizkio G. Loberari egindako lanagatik.

5.4. *Euskararen Gramatika liburuaren aurkezpena.* Hedabideen aurrean, abenduaren 3an aurkeztutako *Euskararen Gramatika* liburuaren aurkezpena egin du M. Azkarate euskaltzain osoak eta Gramatika batzordeko kideak. Azaldu duenez, *Euskararen Gramatika* deskribatzailea da, ez arauemailea. Edozein gisaz, urrats handia da euskararen alorrean. Horiek horrela, gaur egungo gramatikek eta *Euskararen Gramatikak* partekatzen dituzten ezaugarriak aletu ditu. Egungo gramatikak talde-lanaren fruitu dira. Ez dira egile bakarrarenak, ezta hainbat egileren kapituluak bilduma huts ere. Talde batek adostutako lanak dira. Gure kasuan, Euskaltzaindiaren Gramatika batzordearen lana; gainera, deskribatzaileak dira gramatika horiek, ez dira gramatika teorikoak, baina kontuan hartzen dituzte azken urteetan egindako ikerketa teorikoak; izan ere, gramatika modernoak egungo ikerketen sintesi izan ohi dira. Horrez gain, gramatika horiek tradizioaren eta modernitatearen arteko oreka bilatzen dute. Guri dagokigunez, azken hogeita bost urte hauetako euskarari buruzko ikerlanen ekarpenak ere ekarri dira *Euskararen Gramatikara*.

Aurkezpenarekin amaitzeko, M. Azkaratek etorkizun hurbileko eginkizunak aipatu ditu. Batetik, *Euskararen Gramatika* Euskaltzaindiaren webgunean jasotzea, interesa daukanak kontsultak erraz egiteko era izan dezan. Bestetik, argitalpenaren bertsio laburtua, eskukoa paratzea, kontzeptuak eta edukiak gizarteratzen lagun dezan.

Osoko Bilkurak eskerrak eman dizkio Gramatika batzordeari eginiko ekarpenagatik.

5.5. Gaur banatuko diren lau liburuak.

- *Arantzazutik mundu zabalera. Euskararen normatibizazioa (1968-2018)*. Iker 40. Askotarikoen artean paratua. A. Urrutia liburu honen argitarazleak aurkezpen laburra egin du.
- *Aniztasuna: hizkeren berba-mintzoak. Euskaltzaindiaren II. Nazioarteko Dialektologia Biltzara*. Iker 41. Askotarikoen artean paratua. A. Arejita liburu honen argitarazleak aurkezpen laburra egin du.
- *Bertsolaritzaren historia soziala. Oihartzuna, eragiletza eta gakoak (1823-2018)*. Iker 43. Antxoka Agirrek paratua. Euskaltzaindiaren eta EHUren arteko lan-kidetzaren barruan argitaratu da.
- *Euskararen Gramatika*. Euskaltzaindiaren Gramatika batzordeak paraturiko argitalpena.

5.6. Xabier Kintana euskaltzaina emeritu izaerara igarotzearen ondorioz, hutsartea betetzeko hautagaiak. Arautegiaren 33. eta 34. eta Barne-erregelaren 4.1. eta 4.2. artikulua betez, hutsartea betetzeko, X. Kintana, A. Arejita, J. Kaltzakorta eta A. Urrutia euskaltzain osoek Miren Agur Meabe idazlea eta euskaltzain urgazlea aurkeztu dute. Gaiaren merezimenduak xeheki aipatu dira aurkezturiko idatzian.

Arautegiak eta Barne-erregelek zehaztutako epearen barruan ez da bestelako hautagairik aurkeztu. Horiek horrela, hutsartea betetzeko bozketa Donostian, Gipuzkoako Foru Aldundian egingo da otsailaren 25ean.

5.7. Hurrengo bilkurak.

2022ko otsailaren 25ean, Osoko Bilkura egingo da Donostian, Gipuzkoako Foru Jauregian, 10:00etan.

Egun horretan, Iruñean, 2021eko azaroaren 26an izendatutako ohorezko euskaltzainei ikurra eta diploma emateko, Ageriko Bilkura egingo da jauregian bertan, 12.00etan.

6. Azken ordukoak.

Ez da egon.

Eta bestelako aztergairik ez dela, Osoko Bilkura bukatutzat eman da, 12:40 direnean.

Andres Urrutia,
Euskaltzainburua

Adolfo Arejita,
Idazkaria